

Klinika adiktologie

1. lékařská fakulta a Všeobecná fakultní nemocnice

Univerzita Karlova v Praze

Souhrn účinnosti opatření pro prevenci a řešení problémového hráčství

Mgr. Jaroslav Vacek

konference Hazardní hry v České republice a jejich nová regulace
MF ČR a RVKPP, Praha, Lichtenštejnský palác, 9. října 2014

Obsah a cíl prezentace

- Vymezení pojmů
- Systematizace přístupů a intervencí
- Efektivita intervencí
- Souhrn a doporučení

Hazardní hraní jako nemoc jednotlivce

- **Diagnóza patologického hráčství**

Významné finanční či sociální ztráty doprovází deprese, úzkosti či sebevražedné tendence.

- **Závislost na hazardu**

Obdobné projevy jako u závislosti na návykových látkách.

- **Dopady na jednotlivce**

Od zadlužení přes psychické a psychosomatické potíže, ztráty osobních vztahů až po pokusy o sebevraždu.

Příčiny, stejně jako projevy patologického hráčství jsou komplexní a vyžadují také komplexní léčbu.

Problémové hráčství

- Problémové hráčství
 - **Škodlivé hráčství** - míra škody může být různá, od nezávažné a dočasné až po významnou a trvalou
 - **Patologické hráčství** - patologické hráčství je medicínský pojem a představuje krajní formou škodlivého hráčství
- Problémové hráčství se svými **negativními dopady** na úrovni jednotlivců, komunity i celé společnosti se jeví jako **typický veřejno-zdravotní problém.**

Pilíře ochrany veřejného zdraví

Tři základní strategie politiky ochrany veřejného zdraví ve vztahu ke škodlivému hráčství, které jsou vzájemně nezastupitelné a doplňují se:

- snižování poptávky po hazardní hře
- snižování dostupnosti hazardních her
- minimalizaci škod v případě škodlivého hraní

Faktory přispívající k rozvoji hráčství a potažmo jeho negativních dopadů

- **Zranitelnost** – obecné faktory na straně jedince
 - dědičnost, osobnost, komorbidity, aktuální stav, vývojové hledisko
- **Dostupnost a expozice** – specifické faktory prostředí
 - ekonomické hledisko a sociálně-politické prostředí, firemní prostředí a kultura společenské odpovědnosti, přístupnost
- **Atraktivita** – strukturální charakteristiky hazardních her a prostředí provozoven
 - maximální výše vkladů a výher, čas trvání herních kol (rychlost hry), frekvence těsných proher, interaktivita a multimedialita přístrojů, bezpečí a pohodlí, dostupnost peněz

Klasifikace intervencí

- **Snižování poptávky**
 - Vzdělávací iniciativy jako obecná prevence
 - Specifická prevence a léčba
 - Snížení atraktivity hazardních her
- **Snižování nabídky**
 - Omezení dostupnosti a přístupnosti – místní, typové, věkové...
- **Minimalizace škod**
 - Včasná intervence u ohrožených a zasažených osob
 - Omezení negativních dopadů strukturálními změnami her – výše vkladů a výher, doba hraní, sebe-omezení, sebe-vyloučení

Dobrá praxe – souhrn zjištění

1. neexistuje v podstatě žádné opatření, které by mělo nulovou efektivitu
 2. některá opatření jsou výrazně účinnější než ostatní
 3. neexistuje téměř nic, co by mělo samo o sobě značný potenciál zabránit poškození
- nejčastěji přijímaná opatření mají tendenci být nejméně efektivní
 - informační kampaně
 - zavádění funkcí odpovědného hraní do hracích přístrojů
 - sebevyloučení ze hry
 - opatření s vyšším potenciálem účinnosti, nejsou zaváděna důsledně, tedy tak, aby byl prakticky zajištěn jejich dopad
 - malé snížení počtu provozoven nebo hracích přístrojů
 - pouze částečné omezení přístupu k penězům

Vzdělávací iniciativy obecně

- **Včasné intervence v dětství (práce s rodinou, práce s vrstevníky)**
- Školní preventivní programy
- **Informační kampaně odp. hraní pro hráče, zvyšování povědomí v populaci**
- **Poskytování informací a poradenství o odpovědném hraní přímo v herním prostředí**
- **Statistická instruktáž (pochopení pravděpodobnosti prohry)**

Obecné omezení dostupnosti hazardních her

- Omezení počtu provozoven (kasin a heren)
- Omezení rizikovějších typů hazardních her (výherní hrací přístroje, sázkové hry v kasinu, internetové sázky)
- Místní omezení dostupnosti (např. vyhrazení jen konkrétních lokalit pro hazard)
- Omezení množství dostupných typů hazardních her
- Omezení dostupnosti hazardních her pouze do vyhrazených provozů (mimo restaurace)
- **Omezení provozní doby**

Omezení účasti na hazardní hře

- **Povolení vstupu do provozoven pouze pro nerezidenty** (výhodné pro rezidenty)
- Zákaz účasti na hazardní hře dětem (účinnější je prevence zážitkovou formou)
- Zvýšení minimálního věku pro účast na hazardní hře (např. 21 let)
- Povolení vstupu do provozoven pouze vyšší socio-ekonomické třídě (dress code, placené vstupné)
- **Sebe-vyloučení ze hry** (samo o sobě pouze oddaluje vznik škod)

Omezení a změny v provozu hazardních her a provozoven

- **Omezení konzumace alkoholu a tabáku během hry a v provozovnách**
- **Stanovení maximální výše prohry provozovatelem**
- Modifikace parametrů výherních hracích přístrojů
- Sebe-omezení hráče před hrou (doba a frekvence hry, útrata)
- Omezení věrnostních a bonusových karet, změna jejich parametrů
- Omezení přístupu k penězům
- Provozování hazardních her státem (zejm. státní monopol)
- Automatické a povinné intervence pro ohrožené hráče
- **Vzdělávání zaměstnanců k rozpoznávání ohrožených hráčů**
- **Zákaz reklamy** (prevence relapsu a prevence u mladých)
- **Zvýšení ceny hazardních her (snížení výplatního poměru)**
- **Design provozoven**

- Podpora účinných opatření a intervencí
 - **Monitoring a evaluace**
 - účinnost intervencí lze posoudit pouze podle chování
 - průběžně a dlouhodobě
 - **Komplexně, vyváženě, důsledně**
 - osamocené a jednostranné intervence jsou neúčinné
 - nedůsledně zaváděná opatření jsou neúčinná
 - **Snížení škod jako priorita** (realizovatelný cíl)
 - vymýcení hazardu a patologického hráčství je nesmysl
 - efektivní prevence se neobejde bez nákladů: méně zábavy pro neproblémové hráče a méně peněz provozovatelům i veřejným rozpočtům
 - Omezení dostupnosti je nutnou, nikoliv dostačující podmínkou, bez něj jsou jakékoliv preventivní intervence neúčinné

- **Hazardní hráčství nelze vymýtit** a proto je boj či válka proti hazardu již předem odsouzena k neúspěchu.
- V České republice neexistují **téměř žádné služby primárně zaměřené na patologické hráčství**, stojíme v podstatě na úplném začátku budování funkční sítě.
- V prevenci vzniku a rozvoje individuálních, komunitních i společenských škod z hazardního hráčství **je třeba postupovat komplexně a vyváženě na všech úrovních.**

Použitá literatura

- Abbott, M., Binde, P., Hodgins, D., Korn, D., Pereira, A., Volberg, R., & Williams, R. (2013). Conceptual Framework of Harmful Gambling: An International Collaboration. The Ontario Problem Gambling Research Centre (OPGRC), Guelph, Ontario, Canada.
- AGLC & AHS–AMH (2009). Both sides of the coin. A strategy to prevent problem gambling and support responsible gambling in Alberta.
- Williams, R.J., West, B.L., & Simpson, R.I. (2012). Prevention of Problem Gambling: A Comprehensive Review of the Evidence, and Identified Best Practices. Report prepared for the Ontario Problem Gambling Research Centre and the Ontario Ministry of Health and Long Term Care. October 1, 2012.

Díky za pozornost

vacek@adiktologie.cz